

Π Ο Ι Η Σ Ι Σ.

Δημοσιεύοντες τὸ κατωτέρω ποιημάτιον, χρεωστοῦμεν ἴσως πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι ὁ Ἑρανιστὴς δὲν εἶναι πολιτικὸν σύγγραμμα, ἀλλ' ἀφορᾷ ἰδίως εἰς τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν τῶν ὅσων καταχωρίζει. Εὐχαρίσως παραδεχόμενος τὸ ἀσπαστὸν τοῦτο δειγτὴς προόδου τοῦ νέου ποιητοῦ, τοῦ ὁποίου καὶ προηγουμένως εἶχε δημοσιεύσει δοκίμια, δὲν ἐπεμβαίν' εἰς τὴν πολιτικὴν ἐκτίμησιν τῆς ὕλης ἣτις ἐπαξίως ἐνέπνευσε φαντασίαν Ἑλληνας καὶ χριστιανοῦς, ἀλλὰ σκοπὸν οἰκείον ἐαυτῷ προτίθεται, νὰ καταστήσῃ γνωστὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅτι ὁ Παρνασσὸς τῆς ἀναθάλλει πάλιν ὑπὸ τὴν αὔραν τῆς ἐλευθερίας, καὶ ὅτι αἰσίως προοιμιάζοντες νέοι αἰοδοὶ διαδέχονται ἤδη τοὺς παλαιοὺς ὅσων ἐθραύσθη ἡ λύρα.

Ωδὴ εἰς τοὺς ἐπαναστάοντας Κρητάς.

1.

Ὁ ποντοπορῶν πλησίον τῆς πατρίδος τῶν Τιτάνων,
 Ἐν καιρῷ νυκτὸς βαθείας ἤχους ἤκουσε τυμπάνων,
 Καὶ διέκρινε μακρόθεν, ἐπὶ γειτνιῶντος ὄρους,
 Εἰς τὸ φῶς τῆς Πανσελήνου καθημένους ὀπλοφόρους,
 Καὶ σημαίας βαθυκόλπους, ἄνωθεν κυματουμένας,
 Ὅπου αἰετὸς ἀνοίγει πτέρυγας κεχρυσωμένας,
 Ὡς ὁ ἄγγελος τοῦ Πλάστου,
 Καὶ τὸν αἰχμητὴν βαστάζει κεραυνὸν εἰς ὄνυχάς του.

2.

Τί ἐξηλθον ὅπου λέων βαθυχαίτης ἐγενήθη,
 Τί ἐγκρύπτοντες οἱ ἄνδρες εἰς τὰ λάστιά των στήθη;
 Τὸν ἐλεύθερον αἶρα τῶν βουνῶν νὰ δοκιμάσουν,
 Ἡ Ἀγίου των συνήλθον ἑορτὴν νὰ ἑορτάσουν;
 Ἡ στρωμνὴ των χλωροὶ κλάδοι, τάπητες βαθείας χλόης,
 Καὶ ὁ Οὐρανὸς τὸ μέγα κάλυμμά των ὁ γελόεις·

Προσκεφάλαιον ὁ βράχος,

Ὁ βαρὺς τῆς τρικυμίας παλαιστῆς καὶ μονομάχος.

3.

Τ' ἀπαστράπτοντα μακρόθεν ὅπλα καὶ ἱμάτιά των,
 Καὶ τὰ μέχρι τῆς θαλάσσης ἀκουμέν' ἄσματά των,
 Καὶ τὸ πλήρες εὐγενείας ἀρειμάνιον των ἦθος,
 Τὸ ἀφηνιῶν δηλοῦσι κατὰ τοῦ ζυγοῦ του πλήθος.

“ Προτιμώτερος μᾶς εἶναι θάνατος κ' ἐλευθερία,

Ἡ αἰσχροὶ ζωὴ ” βοῶσι στόματα λαοῦ μυρία,

(Δεῖα ἔκτοτε βαρβάρων ἔμεινεν ἡ γῆ τῆς Κρήτης.)

Καὶ εἰς γῆν πολλῶν μιλλίων
Ἀντηχεῖ τὰς λέξεις ταύτας ἢ ἡχῶ τῶν παραλίων.

4.

Σείονται τῆς Κρήτης ὅλης αἱ κοιλάδες καὶ τὰ ὄρη·
Αἰσικαὶ τὴν περιτρέχουν ποταμὸν καὶ λευκοφόροι
Τῶν ἀρχαίων Κορυβάντων καὶ Δακτύλων καὶ Κουρήτων·
Καὶ σικιά τις ἀνυψοῦται πελωρία μεταξύ των.
Δέλτον φέρουσα μεγάλην θεομοθεσιῶν καὶ νόμων.
Καὶ ἡ θέα τῶν ἐμπνέει εἰς δειλοὺς δυνάστας τρόμον,

Θάρρῳ δὲ εἰς τοὺς ὀπλίτας

Καὶ τὴν προπατορικὴν τῶν εὐκλείαν ζητοῦντας Κρήτας.

5.

Πῦρ διήρχετο τὰς φλέβας τοῦ Κρητὸς τοῦ ἀδαμάστου,
Καὶ μὲ κεραυνὸν πολλάκις ἐπληττε τοὺς δεσμευτάς του·
Ὅμοιος μὲ τὸν Τυφῶνα, τοῦ ὁποίου, ζῶντος μόλις,
Τὰ λαχρόντα πιέζει στέρνα βάρους Αἰτνας ὅλης·
Ἀλλὰ μ' ἓνα τῶν μελῶν του τιναγμὸν κατακραδάζει
Τὰ βουνα τῆς Σικελίας, καὶ μὲ μίαν του σκεπάζει
Στήθους ἐκπνοὴν βιαίαν

Ἀπὸ παταγῶν καὶ ῥέον πῦρ τὴν χώραν τὴν Αἰτναίαν.

6.

Δὲν παρήλθον πολλὰ ἔτη· θὰ παρέλθωσιν αἰῶνες,
Καὶ τοῦ Ἑλλήνος ἀκόμη οἱ θανματουργοὶ ἀγῶνες
Ἦλθον εἰς τοὺς ζῶντας θανμασμοῦ καὶ λόγου εἶσθαι,
Καὶ ὁ Ἕλλην θέλει μέχρι συντελείας ἐξυμνεῖσθαι.
Εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῶν ἀγῶνων καὶ καμάτων
Οὐδ' ὁ ἀριθμὸς ὑπῆρξε τῶν θριάμβων σου ἐλάττων,
Κρήτη, οὔτε μικροτέρας
Βλάβας εἰς τῆς τυραννίας ἔφερες τὸ μαῦρον τέρας.

7.

Ω! ἂν ἔβλεπες τῆς Κρήτης τὸν λαὸν ἐκ τῶν ὁρέων
Νὰ κατέρχεται εἰς πάλιν, χεῖμαρρὸς κροτῶν καὶ ῥέων,
Καὶ νὰ πλημμυρῇ βομβίζων τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ πεδία,
Ἦ θέλες εἰπεῖ πῶς βλέπεις τὸν ὑψιβρεμέτην Δία,
Εἰς τὰς κορυφὰς τῆς Ἰδης οὐρανόθεν καταβάντα,
Συγικῶντα γῆν καὶ πόντον, συνταράττοντα τὰ πάντα,
Καὶ ἀνοίγοντα Ταρτάρους
Ἐκατὸν εἰς τοὺς ἐμπλήκτους καὶ ῥιψάσπιδας βαρβάρους,

8.

Ἀλλ' ἐνέκρωσε τὰ πάντα, ἔσβεσε τὰ πάντα, οἴμοι!
Ἦ ὡς μόλυβδος θανάτου προσπεσοῦσα τότε φήμη,
Ὅτ' ἡ Κρήτη τῆς Ἑλλάδος χώρα δὲν κατωνομάσθη,
Ὅτι τῆς μητρὸς ἀπόνως ἡ θυγάτηρ ἀπεσπάρθη.

Καὶ οἱ δυσανασχετοῦντες φιλελεύθεροι υἱοὶ τῆς,
 Τὴν πατρίδα των λιπόντες,
 Πένητες εἰς ἀλλοτρίαν χώραν διετέλουν ζῶντες.

9.

Πλὴν τὰ φάσματα κατόπιν τρέχοντα τῶν συγγενῶν των,
 Μὲ τὴν χεῖρα ἐστραμμένην πρὸς τὸ αἷμα τῶν πληγῶν των,
 Τοῦ ἀδίκου των θανάτου τὴν ἐκδίκησιν ἐζήτουν.
 Καὶ πολλοὶ των διηγοῦνται ἕως σήμερον καὶ φρίττουν,
 Ὅτι πέριξ των τὴν νύκτα τῶν σφαγέντων ἵσταμένας
 Τὰς σκιάς κτείδον, ἄλλας κεφαλῆς ἐστερημένας,
 Ἄλλας δὲ ψυχορράγουσας,
 Καὶ μὲ γογγυσμοὺς ἀγρίας ἀγωνίας ἐκπνεούσας.

10.

Ἀλλ' ἰδοὺ τῆς ὀλεθρίου ἐκδικήσεως ἡ ὥρα
 Ἐφθασεν, ἰδοὺ τῆς Κρήτης ἡ τιτανομήτωρ χώρα
 Ἀπὸ τάγματα υἱῶν τῆς ἀρεοτραφῶν πληροῦται·
 Νέφος μέγα πρὸς τὰ ὄρη τοῦ Σιλήνου συμπυκνοῦται,
 Νέφος φέρον ἔντοσθέν του ὕλην κεραυνῶν μυρίων·
 Ἡ βροντὴ μυκάται ἤδη, καὶ ἂν ἐκραγῇ, εἰς ποῖον
 Ποῖον χάσμα τῆς γῆς μέλλει
 Νὰ κρυφθῇ τῶν ἐμβροντήτων ἀνδραπόδων ἡ ἀγέλη;

11.

Οἱ τρανοὶ τί μᾶς νομίζουν τῆς Εὐρώπης διπλωμάται;
 Ἔθνος ἀγαπῶν εἰς λήθην χαλκοῦν ὕπνον νὰ κοιμᾶται;
 Ἄν μετὰ τὰς ἀθανάτους χθεσινὰς μᾶς ἔτι νίκας,
 Τὰς ῥομφαίας πρὸς ὀλίγον ἀνεπαύσαμεν εἰς θήκας,
 Τῶν μαχῶν τὴν τέχνην μήπως εἴχομεν λησμονημένην;
 Ἰδοὺ πάλιν τὴν ῥομφαίαν φέροντες γεγυμνωμένην,
 Εἰς τὸ στάδιον τῆς Κρήτης
 Τὴν ἀλήθειαν νὰ δείξουν καταβαίνουν οἱ υἱοὶ τῆς.

12.

Καὶ τὴν ὥραν ἴσως ταύτην ποταμὸς τὸ αἷμα ρέει,
 Ἡ Ὀθωμανὶς τὸν παῖδα τὸν μονογενῆ τῆς κλαίει,
 Καὶ τὸν ἐπινικίων των Ἄσμα ἑτοιμοὶ νὰ ἄσουν,
 Τὰ αἰμοβαφῇ των ξίφη οἱ ἀνδρεῖοι ἀπομάσσουν,
 Οἱ δὲ βάρβαροι τὴν Κῆρα οἱ φυγόντες τοῦ θανάτου,
 Ἐντρομοὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου τρέχουν μέχρι τοῦ ἐσχάτου
 Εἰς τὰ βάθη τῶν φρουρίων,
 Ἐκεῖ ὅπου δὲν τοὺς φθάνει ὁ Ἑλληνικὸς βραχίον.

13.

Καὶ ὁ εὐτυχὴς ἐκεῖνος ἥρωας τῶν φιλελευθέρων,
 Ὁ πεσὼν τὴν τρικυμίαν εἰς τοὺς πολεμίους φέρων,

Εἰς ταφὴν ἀπὸ πενθοῦντας φίλους του συνωδευμένος,
Φέρεται μὲ κλῶνας δάφνης νικηφόρου ἐστεμμένος.
Ἐνῶ χεῖρες Ἀρχαγγέλων τὴν ψυχὴν παραλαβοῦσαι,
Τὴν μετακομίζουν ὅπου νὰ τὴν ἴδωσι ποθοῦσαι.

Προπορεύονται ἄθρόον

Αἱ ψυχαὶ τῶν ἀπ' αἰῶνος ἡμιθέων καὶ ἡρώων.

14.

Πόσον ἐπιπόνου δέϊται κ' ἐπιμόνου γεωργίας
Τὸ γλυκύκαρπον κ' εὐῶδες δένδρον τῆς ἐλευθερίας!
Δὲν ποτίζεται μὲ ὕδωρ, ἀλλὰ μ' αἵματα μαρτύρων,
Καὶ δροσίζεται μὲ αὖρας στεναγμῶν ἀντὶ ζεφύρων.
Ἀλλὰ ὅταν μετὰ ταῦτα αὐξηθὲν καρποφορήσῃ,
Καὶ ἀσθμαίνων ὁδοιπόρος πρὸς τὴν ῥίζαν του καθίσῃ,

Καὶ γευθῇ καὶ τῶν καρπῶν του,

Ἐμπλεως εὐγνωμοσύνης, εὐλογεῖ τὸν γεωργόν του.

15.

Βαίνετε εἰς τὸ εὐρύ σας στάδιον, γενναῖοι Κρήτες!
Βαίνετε, καὶ ὡς οἱ βράχοι τῶν ἀκτῶν σας οἱ προβλήτες
Στήθος λίθου πρὸς τὴν λύσσαν τῶν κυμάτων ἀντιτάττον,
Αἰ φωναὶ τῶν ἀπειλούντων μηδαμῶς μὴ σὰς ταραττον.
Ἐφ' ἡμᾶς ὁ κόσμος ὅλος ἀτενὲς τὸ βλέμμα ἔχει
Μὲ χαρὰς τὸ ἔδαφός του δάκρυα ὁ Ἕλλην βρέχει,

Καὶ μὲ τὰς θερμὰς εὐχὰς του

Δι' ὑμᾶς ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ Πλάστου.

16.

Καὶ, ὦ παῖδες τοῦ μεγάλου τῆς Εὐρώπης Νομοθέτου!
Ἐνθουσιασμοῦ πληροῦτε τὴν καρδίαν μου ἀπλέτου,
Καὶ ἡ Μοῦσά μου τὸ μέλλον τὸ λαμπρόν σας προφοιβάζει.
Ἀστὴρ μέγας πᾶσαν νύκτα φῶς ὡραῖοι ἀπανγάζει
Δόξα καὶ Ἐλευθερία οἱ χρυσοῖ του δορυφόροι
Εἶναι ὁ ἀστὴρ σου, Κρήτη, νέα τῆς Ἑλλάδος κόρη,

Μὲ τῶν φαεινῶν ἀκτίνων

Τοὺς δραγμοὺς, τὴν εὐτυχίαν ἄνωθέν σου ἐπιχύνων.

17.

Εἶθε τὸ παράδειγμά σου τὸ λαπρὸν νὰ μιμηθῶσιν
Ὅσα τῆς Ἑλλάδος τέκνα εἰς δουλείαν ἔτι ζῶσιν!
Εἶθε τὸν κοινὸν πληρώσας τῶν Ἑλλήνων ὅλων πόθον,
Πρὸς Βυζάντιον νὰ νεύσῃ τὰς ὀφρεῖς αὐτοῦ ὁ Ὄθων,
Καὶ, ὡς Αἰῶλος ἐξάπτων μὲ τὸ νεῦμά του τὸν πόντον,
Τάγματα νὰ συναγείρῃ αἰχμητῶν ἐνθουσιώντων,
Κ' ἐν ροπῇ ὁ μέγας κρότος
Ν' ἀκουσθῇ τοῦ τῶν Σουλτάνων θρόνου καταπεπτωκότος.

18.

Τότε κρούων ἐμπνευσμένης λύρας ἤχους γλυκυμόλπους,
 Εἰς τῆς Ἰωνίας θέλω τοὺς πατρίους δράμει κόλπους,
 "Οπου φύσις αἰωνίως ἄνθη περιβεβλημένη,
 Κ' αἰωνίως κέλαδουσα ἀηδὼν μὲ περιμένει.
 Ἐκεῖ ὅπου θάλλ' ἡ χλόη, καὶ ὁ ῥύαξ κελαρίζει,
 Θὰ τονίσω, ἐνῶ Ἰέλη τὴν κιθάραν μου στολίζει
 Δάφνης μυροβόλου κλάδος,
 Καὶ τὸν θρίαμβον τῆς Κρήτης, καὶ τὸν ὕμνον τῆς Ἑλλάδος.
 Ἰ. ΚΑΡΑΤΤΟΥΤΣΑΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

*Itinéraire descriptif de l' Attique et du Péloponèse
 avec cartes et plans topographiques,
 par F. Aldenhoven.*

"Οταν ἡ Ἑλλὰς ἀπεχαιρέτα τὸν πολιτισμὸν τὸν ὁποῖον ἐδίδαξε, καὶ τὴν γῆν ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχε διαλάμψει, ὡς συμβολαιογράφος πρωτοκολλίζων τὴν περιουσίαν τοῦ θνήσκοντος περιηγήθῃ ὁ Πausanias τὰς δορυαλώτους ἐπαρχίας της, καταγράφων τὰ κειμήλια τῆς εὐφυΐας της ὅσα διέσωζεν εἰς τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου της. Οἱ πένθιμοι αἰῶνες ἐπῆλθον ἔπειτα, τὸν λαμπρὸν της ἱματισμὸν διενεμήθησαν οἱ νικηταὶ κ' ἐσπάραξαν οἱ ἄγριοι τῆς Ἀσίας, καὶ ἐρείπια ἐσωρεύθησαν ἐπὶ ἐρείπϊων. Ἀλλὰ σήμερον ὅτε ἀποσειούσα τῆς δουλείας τὸ αἶσχος ἀνεγείρεται πάλιν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ὡς κληρονόμος ἐνήλιξ ἤδη, ἡ Ἑλλὰς ἐρευνᾷ τὸ κτηματολόγιον τῶν προγόνων της, καὶ ἀντιπαραβάλλει αὐτὸ τὰ μεοίκτρα λείψανα ὅσα τῇ ἄφησεν ἡ ἀπληστία τῶν νικητῶν καὶ τῶν τυράννων ἡ ἀγροικία. Ἐπὶ τῆς παρελθούσης της ἐποχῆς ἡ βαρβαρότης τῶν δυναστῶν της ἐφαίνετο ὄχι μόνον εἰς τοῦ ἔθνους τὸν σκοτισμὸν, εἰς τὴν ἀπόσβεσιν τῆς δόξης, τῶν λαμπρῶν του πλεονεκτημάτων, καὶ ὀλίγου ἔδει καὶ αὐτῆς του τῆς ἐθνικότητος, ἀλλὰ λαμβάνουσα καὶ ὑλικωτέραν μορφήν ἐφηπλοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, παρεμόρφωσε κ' ἐξηγγρίωσε τὴν φύσιν, " θῖνας ἀνύδρους καὶ θηριώδεις " καταστήσασα τὸ ἀρχαῖον ἐμπορεῖον τῆς γῆς. Ὁ θαλασσοπόρος ἔφευγε μακρὰν τῶν ἀκτῶν τούτων τὰς ὁποίας ἐλιμαίνεται ἡ ἀτίθασσος τυραννία, καὶ ἂν ποτὲ εἰσεχώρει εἰς τὰ ἐνδότερα αὐτῶν, δὲν ἐμάντευε βεβαίως ὑπὸ τοὺς ῥυακας τοῦ αἵματος τῶν σφαγίων καὶ ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς νέας καταστροφῆς, κρυπτομένην τὴν τροφὸν τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν μεγάλην τῆς οἰκουμένης διδάσκαλον. Ἀφ' οὗτοι ἀνήγγειλον εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν χαρ-